

İGÜ'DEN LÖSEMİLİ ÇOCUKLARA MORAL DESTEĞİ

İstanbul Gelişim Üniversitesi (İGÜ) Lösev Kulübü Gönüllüleri, Lösemili Çocuklar Haftası nedeniyle Medical Park Bahçelievler Hastanesi'ndeki çocuk onkoloji ve hematoloji hastalarıyla 'Lösemili Çocuklar Partisi' gerçekleştirdi. Partide gönüllü palyaço ve kulüp üyeleriyle canlı müzik eşliğinde danslar edip şarkılar söylendi.

“Rutin olarak gerçekleştirdiğimiz hastane ziyaretlerini, özel günlerde düzenlediğimiz partilerimizle taçlandırmaya çalışıyoruz” diye konuşan İGÜ Lösev Kulübü Başkanı Sinem Altındış, “Lösemili Çocuklar Haftası da bunlardan biri. Hafta nedeniyle, tüm çocuklarımızın yüzünü güldürmek, hastalıklarını unutturmak ve keyifli vakit geçirmeyi amaçladık. Öncelikli hedefimiz, çocukların hastane ortamında yaşadığı travmaları minimuma indirmek ve burada geçirdikleri zamanı keyifli hale getirmek. Umuyoruz ki, tüm çocuklarımız en kısa zamanda sağlığına kavuşur” açıklamasını yaptı.

“MORAL, TEDAVİYE UYUMU ARTIRIYOR”

Hastane personel ve hekimlerinin de katıldığı partide, bu tarz etkinliklerin toplumda farkındalığı artırmak için çok önemli olduğunu belirten Medical Park Bahçelievler Hastanesi Çocuk Hematoloji ve Onkoloji Uzmanı Prof.Dr. Tunç Fışgın, “Çocuklar sürekli kemoterapi alıyor, hastaneye gidip geliyor, moralleri bozuluyor, aileleri de etkileniyor. Bu etkinlikler onların morallerini artırıyor. Çocukları hastaneye eğlenmek, oyun oynamak, hemşireyi, doktoru ve arkadaşlarını görmek için gelme zihniyetine getirdiğimizde tedaviye uyumları artıyor. Biz de bu uyumu maksimuma çıkarmak için çabalıyoruz” ifadelerini kullandı.

İGÜ Lösev Kulübü'nü yaptığı çalışmalardan dolayı tebrik eden Fışgın, “Üniversiteli olmak sadece meslek öğrenme ve zanaat öğrenme değil, yaşamı bütünüyle algılamaktır. İnsanların yaşamlarına dokunmak için iyi insanların bir araya gelmesi, bunun için çabalaması üniversitede öğrenilecek en önemli becerilerden biri. Üniversiteli olmanın farkı budur” şeklinde konuştu.

“ÜNİVERSİTELERDE KALİTE BİLİNCİ ARTIYOR”

“Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği” kapsamında açıklamalarda bulunan Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Marmara Eğitim Bölge Müdürü Hidayet Şahin, “Kalite bilinci üniversitelere ve Türkiye'ye değer kazandıracaktır. Üniversitelerde kalite bilinci artıyor ve İstanbul Gelişim Üniversitesi bunun öncüsü. Bu gerçekten gurur verici” dedi.

23 Temmuz 2015 tarih ve 29423 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren “Yükseköğretim Kalite Güvencesi Yönetmeliği” kapsamında İstanbul Gelişim Üniversitesi kalite güvence sistemleri toplantısına misafir konuşmacı olarak katılan Türk Standartları Enstitüsü (TSE) Marmara Eğitim Bölge Müdürü Hidayet Şahin, “İGÜ hem bireysel, hem kurumsal kalitenin içini doldurabilen bir üniversite. Mükemmelliği sürekli arayan, sürekli zorlayan bir anlayışa sahip ve Türkiye'nin en fazla akredite edilmiş programına sahip üniversite olma özelliğini taşıyan İGÜ, üniversitelerdeki kalite bilincini artırmada öncülük yapıyor ve bu gurur verici” diye konuştu.

“İGÜ KALİTE GÜVENCE SİSTEMİNİ ÇOK CİDDİYE ALIYOR”

Yükseköğretimde kalitenin kamu politikası haline dönüştüğünü dile getiren İGÜ Akreditasyondan ve Kaliteden Sorumlu Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Nail Öztaş, “İdari ve mali bağımsızlığı olan Yükseköğretim Kalite Kurulu’nun kurulması bunun en önemli göstergesi. Kalite kurulu artık, Türk yükseköğretim kuruluşlarında YÖK’ün rutin ve diğer konularla alakalı denetimlerine ilave olarak kalite değerlendirmeleri yapıyor. Kalite güvence yönetimi pek çok sektörde olduğu gibi yükseköğretimde de olmazsa olmaz şart haline dönüştü. Bu çerçevede üniversiteler yapılarını, işleyişlerini, süreçlerini, politikalarını, prosedürlerini güncelliyorlar. Personel eğitimleri yapıyorlar. Üniversitemizde uluslararası akreditasyon çalışmalarıyla kendi iç yapısına yönelik hedefleri doğrultusunda kalite yönetimini, kalite güvence sistemini çok ciddiye alıyor. Bu çerçevede de çok sayıda yaptığımız eğitimlerin bir diğerini gerçekleştirdik. İstanbul Gelişim Üniversitesi geliştirmeye devam edecek” ifadelerini kullandı.

“FARK YARATAN DÜNYA ÜNİVERSİTESİ OLMANIN BİLİNCİNDEYİZ”

Kalite kültürünün ve farkındalığının artırılması için birçok çalışma yaptıklarını belirten İGÜ Mütevelli Heyeti Başkanı Abdulkadir Gayretli ise, fark yaratan bir dünya üniversitesi olmanın bilinci ile hareket ettiklerini dile getirdi. Gayretli, “Eğitimde kaliteyi sürekli arttırmak ve uluslararası standartları sağlamak için yaptığımız çalışmalar devam ediyor. Türkiye’nin en çok akredite edilmiş programına sahip üniversitesi olarak bir rekora imza attık. Bunun devamı için de gereken her şeyi yapmaya devam edeceğiz” dedi.

“AĞRILARINIZIN SEBEBİ ÇOCUKLUK TRAVMALARI OLABİLİR”

Fibromiyalji (FM), yaygın kas-iskelet sistemi ağrısı, uyku bozukluğu ve yorgunluğun çoğu kez birlikte bulunduğu kronik bir ağrı sendromudur.

Konuya ilişkin bilgilendirmede bulunan İstanbul Gelişim Üniversitesi Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğretim Görevlisi Fizyoterapist Çağıl Ertürk, "Merkezi sinir sistemi çocukluk çağında hızla gelişir ve yaşamda karşılaşılan çeşitli uyarılara ve strese cevap vermek üzere koşullandırılır. Çevresel uyarıların bir çeşidi ile karşılaşıldığında, her bir uyarana cevap olarak beyin hücreleri arasında yeni yollar oluşur. Örneğin, bir ebeveynin çocuğu ile kucaklaşması gibi keyifli bir deneyim, iki taraf için de beyinin bu uyarılara hoş bir şekilde yanıt vermesini öğreten yollar oluşturur. Benzer şekilde korkutucu bir deneyim, korkuyla tepki veren yollar yaratacaktır. Uyarana cevap olarak yeni yollar yaratma süreci, nöroplastisite olarak adlandırılır. Yaşlandıkça, nöroplastisite azalır, bu da yeni yollar geliştirmenin ve beynimizin uyarılara tepkilerini ayarlamanın daha zor olduğu anlamına gelir" diye konuştu.

"ÇOCUKLAR NÖROPLASTİSİTEYE SAHİP OLMA KONUSUNDA AVANTAJA SAHİP"

Çocukların yüksek derecede nöroplastisiteye sahip olma konusunda ayrı bir avantaja sahip olduğunu belirten Fizyoterapist Ertürk, "Bu da gelişmekte olan beyine, pozitif yolların oluşmasını sağlamak için anlamlı uyarıların verilmesinin önemini vurgular. Bir çocuğun stres tepkileri, normal, kısa süreli stres varlığında, stres tepkileri destekleyici ilişkiler ve sistemler

vasıtasıyla uygun aktive edilir. Bu şekilde, beyinde pozitif yollar gelişir ve sinir sistemine yaşamın normal stres faktörlerine nasıl uygun bir şekilde karşılık vereceği konusunda eğitim verilir. Beyin çeşitli streslerle karşılaştıkça, giderek artan stresli koşulların normal biyolojik tepkiler ile deneyimlenebilmesi için sağlıklı bir esneklik oluşur" ifadelerini kullandı.

"Destekleyici ilişkilerin yokluğunda veya aşırı uzun süredir devam eden stresörlerin varlığında, stres cevabı uygunsuz bir şekilde aktive olur ve beyin ve nörolojik sistemin gelişimini olumsuz yönde etkileyebilir" diyerek sözlerine devam eden Fizyoterapist Ertürk, "Beynin korku, endişe ve dürtüsel tepkilerden sorumlu bölgeleri aktif hale geldikçe, beyin bu bölgelerini desteklemek için nöral yollar gelişir. Daha sonra, akıl yürütme, planlama ve davranışsal kontrolden sorumlu beyin bölgeleri, korku, endişe, panik atak ve depresyon gibi olumsuz duygulara yönelmeye yol açarak olumlu yollardan yoksun olabilir" açıklamasında bulundu.

"STRES YORGUNLUK SENDROMU VE FİBROMİYALJİ OLARAK ORTAYA ÇIKABİLİR"

İnsan beyninin strese karşı yanıtının nörolojik sistemi ve çeşitli endokrin bezleri ve hormonları etkileyen, sağlık üzerindeki geniş etkisini açıklayan olaylar dizisini ortaya çıkardığını belirten Fizyoterapist Ertürk şunları söyledi:

"Stres cevabı, uyarıyı yaşayan nöronlar ile başlar, uyarıyı mesajlara dönüştürür ve bu mesajları, yorumlama ve yanıt için beyin çeşitli bölgelerine giden yollar boyunca iletir. Bu aktiviteler sırasında, nörotransmitterler olarak bilinen beyin kimyasallarının üretimi tetiklenir. Nörotransmitterler, beyin diğer bölgelerine ve diğer organlara mesajlar ileten kimyasal maddelerdir. Bu kimyasallar, daha sonra kortizol ve epinefrin gibi hormonlar üreten adrenal bezlerle iletişim kurarlar. Bu hormonlar, travmatik veya tehlikeli stres faktörlerine verilen geleneksel 'savaş ya da kaç' yanıtından sorumludur. Stres cevabı çocukluk döneminde aktif hale geldiğinde, yaygın hale gelir ve yetişkinlikte dengeyi sağlamakta güçlük çekerek kişide kronik yorgunluk sendromu ve fibromiyalji olarak ortaya çıkabilir."

"TERAPİST HASTA İLİŞKİSİNDE GÜVEN ÖNEMLİ"

"Halen, fibromiyalji ve kronik yorgunluk sendromu gibi kronik ağrı-yorgunluk ilişkisinin nedenleri tam bilinmemektedir" diyen Fizyoterapist Ertürk şu noktaların altını çizdi:

"Yirmi yıllık araştırma geçmişine bakıldığında, bu koşulları başlatmak için önemli risk faktörleri olarak erken çocukluk travma unsurlarına güçlü bir şekilde işaret etmiştir. Travmatik strese maruz kalan her çocuk duygusal ve fiziksel sağlık 'felaketleri' yaşamayacak olsa da, araştırmalar travmatik olaylara ve uzun süreli strese maruz kalan çocukların işlevsel olarak zayıflatıcı somatik koşullara 2.7 kat daha fazla olduğunu göstermektedir. Bu bilgi ışığında Fibromiyalji, kronik yorgunluk sendromu, kronik ağrı, irritabl bağırsak sendromu gibi sağlık sorunlarının nedenleri belirlenebilir. Bunlara ek olarak, Bu durumlar genellikle anksiyete ve depresyon gibi psikiyatrik durumlarla birlikte bulunur.

Fonksiyonel somatik koşulların, duygusal ve psikiyatrik sorunların artan prevalansı göz önünde bulundurulduğunda, bu durumların gelişiminde çocukluk deneyimlerinin etkisini göz önünde bulundurmak önemlidir. Sağlık merkezlerinde fibromiyalji ile bizlere başvuran kişilerin geçmişte yaşadığı travmaları üzerinde durmak, sağlığın ve iyileşmenin desteklenmesinde her zaman sanıldığı kadar kolay değildir ve kişiye karşı doğru şekilde yaklaşılmadığında terapist hasta ilişkisi tehlikeye düşebilir. Bunun için aradaki güven ilişkisi, samimiyet ve içtenlik çok önemlidir."

"KİŞİYİ BÜTÜNÜYLE ELE ALMAK GEREKLİ"

Fizyoterapist Ertürk sözlerini şu şekilde tamamladı:

"Günümüzde, fizyoterapi kliniklerinde alınan fibromiyalji vakalarının tedavisinde yoğun olarak semptomatik tedaviler yapıldığı görülmektedir. Bunun sonucunda da çoğunlukla tedavinin etkisi kısa süreli olmaktadır. Bu sebeple bizlere başvuran kişilere 'holistik' bakmak, kişiyi geçmişten bugüne bütünüyle ele alarak tıpkı bir matematik problemi gibi çözmeye çalışmak çok önemlidir. Bu, belki de kişiyi önemseyeceğimizi hissettirerek sorulan tek bir soruyla, belki de terapist tarafından daha kapsamlı olarak yapılan beyin jimnastiği ile sorunun kökenine inilerek mümkün olmaktadır. Sonuç olarak, geçmişteki travmaların sağlık üzerindeki etkisini anlamak, fibromiyalji gibi zor sağlık koşullarını uygun bir şekilde tanımlayabilmeye yardımcı olur. Gelecek nesilleri çocukluk çağı travma ve streslerin zayıflatıcı etkilerinden korumak amacıyla anlamak da önemlidir diyorum."

"ÇOCUĞUN BAŞARILI OLMASI ANNE BABANIN DOĞRU TUTUMUYLA ALAKALI"

Çocukların gelişiminde ve iletişim kurma becerilerinde ailenin çok önemli bir rolü olduğunu belirten Dr. Öğr. Üyesi Nurten Elkin, "Anne, baba ve çocuk iletişimi, temelde ailelerin tutumlarına ve disiplin yöntemlerine göre değişkenlik gösterir. Kendine güvenen, mutlu ve sosyal anlamda başarılı çocuklar yetiştirmek ancak doğru anne, baba tutumuyla gerçekleşebilir" dedi.

Çocukların iletişimleri ve başkalarıyla olan deneyimleri, kendilerini nasıl gördüklerini etkiliyor ve diğer bireylerle iletişimlerini belirliyor. Çocuklarla iletişim kurarken öncelikle gelişim dönemleri özelliklerinin farkında olmak gerektiğini belirten İstanbul Gelişim Üniversitesi Çocuk Gelişimi Bölüm Başkanı Dr. Öğretim Üyesi Nurten Elkin, "Onları kendilerine özgü bireyler olarak kabul etmek, ihtiyaçlarının farkında olarak çocukların yaşına göre davranmak önemli" ifadelerini kullandı.

Çocuklar öncelikli olarak aileleriyle sonra da öğretmenleriyle iletişim halinde bulunduğunu belirten Dr. Öğr. Üyesi Elkin, "Yetişkinlerin bu bilinçle çocuklarla iletişim kurmaları, çocuğun gelişimini ve ilişkilerin kalitesini olumlu yönde etkiler. Çocuklarla iletişim kurarken dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bunlar; çocuğu kabul etmek, empatik anlayış, dürüst olmak, çocuğu dinleme ve onunla konuşma gibi temel noktalar. Çocuklarla sözlü iletişim sürecinde, kullanılan dilin özelliği, iletişimin etkililiğini belirler" diye konuştu.

“ANNE BABA ARASINDAKİ İLETİŞİM ÇOCUĞU DİREKT OLARAK ETKİLER”

“İletişim, insanlarla birlikte yaşamının ön koşuludur” diyen Dr. Öğr. Üyesi Elkin, konuşmasına şöyle devam etti:

“Bireyin gelişiminde ve eğitiminde önemli işlevi olan aile, iletişim bakımından çok önemli bir yere sahip. Etkili ailede büyüyen çocuklar, içinde buldukları sosyal çevreye daha kolay uyum sağlayarak, sağlıklı kişilik yapısı geliştirir. Aile içindeki etkili iletişim önce anne baba arasındaki iletişimle ilgilidir. İkisi arasındaki doğru iletişim çocukları olumlu yönde etkiler. Anne, baba ve çocuk iletişimi, temelde ailelerin tutumlarına ve disiplin yöntemlerine göre değişkenlik gösterir. Kendine güvenen, mutlu ve sosyal anlamda başarılı çocuklar yetiştirmek ancak doğru anne baba tutumuyla gerçekleşebilir. Bu nedenle anne ve babalar, doğru model olmalı, hoşgörülü, tutarlı, net ve kararlı davranmaya dikkat etmeli.”

“‘SEN’ DİLİ SEBEBİYLE ÇOCUK ÇARESİZLİK HİSSEDEBİLİR”

İletişimde ‘sen’ dilinin kullanılmasının, bireyler arasında mesafe oluşturacağına vurgu yapan Dr. Öğr. Üyesi Elkin, “‘Sen’ dili iletisi, bireyi suçlar niteliktedir ve bireyi durumdan sorumlu tutar. Buna bağlı olarak birey savunma gereği duyabilir. ‘Sen’ dili iletişimi olumsuz etkiler. Bu şekilde bir iletişimde karşıdaki kişi mesajı algılayamayabilir veya neyi amaçladığını yanlış algılayabilir. Kendisinin suçlanarak, değersizleştirildiğinin farkına varır. ‘Sen’ dili strese ve kişiler arası çatışmalara sebep olabilir çünkü odak noktası bireyin kişiliğidir. Davranışa değil kişiliğine yönelik olumsuz ifadeler ve saldırı söz konusudur” dedi.

‘Sen’ dili iletisinin çocuklar üzerindeki olumsuz etkilerini sıralayan Dr. Öğr. Üyesi Elkin, “‘Sen’ dili değersiz hissettirir. İçe kapanıklığa sebep olarak, kendisini seilmemiş, reddedilmiş hissettirebilir. Özgüvenini sarsar. Çocuk durumu anlamlandıramaz. Neye kızıldığını anlayamaz ve kargaşa yaşayarak, çaresizlik hissedebilir. İletişimin kesilmesine neden olur. Savunucu iletişime; çocuğun direnmesine, karşılık vermesine sebep olur. Çocuk kendisine söylenenleri içselleştirir. ‘Sen’ dilinde kullanılan olumsuz ifadeler çocuk tarafından ciddiye alınabilir. Davranış değişikliği oluşturmaz çünkü çocuk davranışlarını değiştirmeye karşı direnç gösterir” diye konuştu.

“DUYGULARINIZI AÇIKÇA İFADE EDİN”

Çocuklarla sağlıklı iletişim kurabilmenin en iyi yolunun ‘Ben’ dilini kullanmak olduğunu belirten Dr. Öğr. Üyesi Elkin, “‘Ben’ dili, ‘ben böyle hissediyorum’ gibi başlayan cümlelerle duygu ve düşüncelerin ifade edilmesidir. ‘Ben’ dili kişinin hissettiklerini olumlu şekilde ifade etmesidir. Sağlıklı iletişim için, kızgınlık ve öfke gibi duygular hissedildiğinde bunların altında yatan temel duyguların açıkça ifade edilmesi burada önem taşır” dedi.

‘Ben’ dili ile iletişim kurmanın çocuk ve yetişkin üzerindeki etkilerini sıralayan Dr. Öğr. Üyesi Elkin, “‘Ben’ dili, kişiyi rahatlatır. Davranışı değiştirme sorumluluğunu karşı tarafa verir. Kişiyi kendini kötü hissettirmez. Direnci azaltır. Benlik algısını zedelemeyiz” ifadelerini kullandı.

İGÜ ÖĞRENCİLERİ DOĞADA BULUŞTU

İstanbul Gelişim Üniversitesi, Sağlık Kültür ve Spor Daire Başkanlığı, Genç Tema Kulübü tarafından “İGÜ Genç Tema ile Doğa Yürüyüşü” isimli etkinlik gerçekleştirildi. Doğanın içinde olmanın, yürüyüş ve çeşitli egzersizler yapmanın insana birçok açıdan yararı olduğunu belirten Kulüp Danışmanı Öğretim Görevlisi Çağrı Ertürk, “Bu yararlardan bir tanesi, insanın sinir sistemini normalleştirmesi ve bağışıklık sistemini güçlendirmesi. Güzel bir doğa içinde yapılacak sakın ve uzun yürüyüşlerin, çeşitli germe egzersizlerinin insanın ruhsal dengeleri üzerinde de çok olumlu etkileri olduğu biliniyor” diye konuştu.

“GENÇLER DOĞA İLE EN AZ İLGİLENEN GRUP”

Doğayı dolaylı olarak seyretmenin günümüz insanına yetmediğini dile getiren Ertürk, “Artık insanlar doğayla daha aktif olarak ilgilenmek istiyor. Doğanın üstümüzde bu kadar büyük bir güce sahip olmasına rağmen, insanoğlu çevreyi kendi gereksinimlerine göre düzenleme işini biraz abartmış görünüyor. Yapılan araştırmalar, insanın yaşamının tamamına yakını kendi oluşturduğu bir anlamda yapay ortamlarda geçirdiğini gösteriyor. Özellikle yeni yetişen neslin doğayla ilgili sorulara verdikleri yanıtlar, bu durumun boyutlarını iyice belirginleştiriyor. Çocuk ve gençlerin yalnızca üçte biri beş değişik ot ismi sayabilmekte, yalnızca yedide biri beş kuş çeşidini söyleyebiliyor. Birinci sınıfa giden çocukların %70’i ördeğin rengini sarı zannediyor. Gençler, diğer yaş grupları ile karşılaştırıldığında, doğa ile en az ilgilenen grup. Bu gruptan doğa ile ilgili, çok hoşlarına giden bir yaşantılarını anlatmaları istendiğinde, yalnızca %50’si anlatacak bir yaşantı bulabiliyor. Bu bilinçle kurulan İGÜ Genç Tema Kulübü’nün düzenlediği yılın ilk etkinliğine İGÜ Sağlık Bilimleri Yüksekokulu Müdürü Dr. Öğr. Üyesi Yüksel Barut da katılım sağladı” şeklinde konuştu.

“İNSAN DOĞADA ÖZGÜRLEŞMİŞ HİSSEDİYOR”

Şehir içindeki gri binaların ve düzensiz yapılanmanın insanın algılama yeteneğini olumsuz olarak etkilediğini vurgulayan Ertürk, “Buna karşılık, doğa içindeki ağaçlarla dolu bir ortamda bulunmak insanın kendini çok daha özgürleşmiş hissetmesini sağlıyor. Burada insanın her şeyi üç boyutlu olarak algılayabilme şansının da büyük önemi var. Bunun bilincinde olarak doğa ile iç içe öğrencilere doğru egzersiz yapılması konusunda önderlik ettik. Öğrenciler doğanın kalbinde esneme egzersizleri ve ardından meditasyon yaptılar. Bilindiği üzere; bilimsel bir zihin dinlendirme tekniği olan meditasyon, derin bir şifa yöntemi olup, bulunduğumuz yüzyılda iş, okul ve özel hayatımızda stresi azaltma, stres yönetimi, verimlilik ve yaratıcılık artışı için kullanılan en önemli ve en etkili araç” ifadelerini kullandı.

DENEYİMLİ FİNANS MÜDÜRÜ ÖĞRENCİLERLE BULUŞTU

Marriott International Bakü, Azerbaycan Finans Direktörü Eren Saray, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu Gastronomi Bölümü öğrencileri ile bir araya geldi.

Bakü, Azerbaycan’da faaliyet gösteren lüks oteller zincirinin finans müdürlüğü görevini yürüten Eren Saat, Gastronomi Bölümü öğrencilerine, sektör ve potansiyelleri hakkında bilgi verdi, mezunlardan beklentilerini paylaştı.

Öğretim Görevlisi Tolgahan Tabak tarafından organize edilen söyleşiyi öğrenciler ilgiyle takip etti. Söyleşi sonunda Eren Saray'a katkılarından dolayı Gastronomi Bölüm Başkanı Dr. Öğr. Üyesi İsmail Hakkı Tekiner tarafından İstanbul Gelişim Üniversitesi adına teşekkür plaketi takdim edildi.